

OCENA Dramska uprizoritev

Ljudomrzni skoporitnež

SLAVKO PEZDIR

Molière: Skopuh

režija Boris Kobal

Mestno gledališče ljubljansko (MGL)

premiéra 15. 4. 2010

Za zadnjo premierno uprizoritev v sezoni na velikem odru so v MGL pripravili znamenito Molièrovo karakterno komedijo *Skopuh* (*L'Avare*, 1668), in sicer v svežem, duhovitem in okretnem prevodu Aleša Bergerja, ob sodelovanju dramaturginje Eve Kraševc, lektorice Maje Cerar in v režiji Borisa Kobala.

S priljubljeno komedijo, v kateri se je veliki francoski klasik navdihoval tako s starorimsko komediografijo kot tudi s standardno značajsko tipologijo italijanske *commedie dell'arte*, režiser Boris Kobal nadaljuje svoje ukvarjanje s klasično komedijo in radoživim gledališkim izročilom *commedie dell'arte*, kakor ga je najbolj študiously in tudi širše odmevno zastavil pred desetletjem na istem prizorišču s svojo postavitvijo Goldonijeve komedije *Sluga dveh gospodarjev*. Tudi tokrat režiserja prvenstveno zanimajo večnostne značajske slabosti in zasvojenosti standardno tipiziranih protagonistov ter komične in tragikomične situacije, ki izvirajo iz prvinsko čustvenih in strastnih trkov med njimi. Sredozemsko razviharjena ljubezenska čustva med predstavniki mlade generacije delujejo kot razkošno barvita in polnokrvna hvalnica življenja v nasprotju s samopogubno materialno in čustveno skopostjo ter topostjo ostarelega in ovdovelega naslovnega protagonista, ki v stopnjujoči se polasčevalski zasvojenosti z nenehnim preštevanjem in kopičenjem novcev (p)ostaja vse bolj sam sebi zadosten, do vseh drugih pa bolešno nezaupljiv, prestrašen in ljudomrzniški.

Na prazno in odprto prizorišče je scenograf Marko Japelj postavil le zelo povečano, slikarsko lepo okrašeno in premično »skrinj(ic)o« za Harpagonov zaklad, ki je s svojo notranjostjo med drugim služila kot pomenljivo skrivališče v podobi starosvetnega stranišča »na štrbunk« (asociacija na Kosovelov verz iz *Integralov*: zlato = gnoj in gnoj = zlato, ki jo smiselno nadaljuje v predstavi citirana replika: *Denar ne smrdi!*) ter nazadnje tudi kot razkošna »grobnica«, v katero se po srečnem ženitnem razpletu obeh svojih otrok »s svojo ljubo skrinjico« vrnjenega zaklada (tokrat v podobi sodobne plastične bančne kartice) umakne neozdravljivo skopuški starec. Zgodovinsko, socialno in tipološko stilizirane kostume, ki s fantazijskim razkošjem krojev, barv ter dodanih lasulj in mask po eni strani zaznamujejo oba mlada radoživa para ter po drugi strani s temačnostjo in brezobličnostjo odljudnega in dolgočasnega naslovnega asketa, je zasnovala Bjanka Adžić Ursulov. Za glasbo, v kateri se ves čas prepleta pomenljivo zvončkljanje novcev z zgodovinsko patino melodij oboe, strunskih inštrumentov in čembala ter sodobnimi džezovskimi »vdori« trobente in kjer se karnevalsko sredozemsko družabno razpoloženje preliva v bolj osebna molovska in temačnejša razpoloženja, je poskrbel skladatelj in čembalist Branko Rožman (ob njem še Bojan Cvetrežnik, Eva Jurgec in Janez Vouk).

V naslovni vlogi ljudomrzniško skopuškega Harpagona je Gregor Čušin prikazal širok diapazon tragikomičnih izraznih sredstev, zastavljen že z načinom nenehno v kolenih zakrčenega in v hrbtnici usločenega gibanja, stopnjevanega z nenehno navzočo nezaupljivostjo, opreznostjo in strahom pred drugimi. Eno najbolj skrivanih in družbeno zavrženih človekovih slabosti in zasvojenosti, ki je »grda, nepriljučna, ne fascinira, ne buri domišljije, ne omogoča identifikacije« (dr. Mladen Dolar), je na prizorišču oživil s polnokrvno odrsko navzočnostjo ter napolnil z univerzalno človeško zmotljivostjo, ranljivostjo in poraženostjo. V vlogah obeh mladih parov so prvinsko in mestoma komaj še kročeno »živalsko« spolno radoživost ter žanrsko

Stran / Page: 15

Doseg / Reach: 155000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 354 cm2

2 / 2

stilizacijo značilnih protagonistov *commedie dell'arte* komedijantsko hrupno in drastično teatralizirali Matej Puc kot lisjaško prilagodljivi in manipulatorsko spretni »mojster ceremoniala« Valère, Jurij Drevenšek kot manj rafinirani in bolj spontani Skopuhov sin Cléante, Ana Dolinar kot Skopuhova bolj robata in trmoglava hči Élise ter Tjaša Železnik kot Skopuhova in Cléantova bolj mehko in oblo prilagodljiva in zmuzljiva nevesta Mariane. Temperamentno in bistrumno ženitno posrednico Frosine je zanesljivo oživila Bernarda Oman, odrešilno dostojanstvo in moč »deusa ex machina« v podobi očeta Anselma pa Marko Simčič. Značilne tipizirane lastnosti komičnih Zannijev iz *commedie dell'arte* so prispevali še Jožef Ropoša (*La Fléche*), Gaber K. Trseglav (*Mojster Jacques, kuhar in kočijaž*), Boris Kerč (*Mojster Simon, Komisar*), Tomaž Pipan (*Brindavoine*) in Silvij Božič (*La Merluche*).

SEVEDA NI MAJHNA REČ, ČE HRANIŠ DOMA VELIKO DENARJA – Na prizorišču scenografa Marka Japlja in v kostumu Bjanke Adžić Ursulov Gregor Čušin v naslovni vlogi Harpagona.